

UPOKOJENEC

GLASILO BANOVINSKEGA DRUŠTVA DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO

Št. 6.

Ljubljana, dne 15. junija 1939.

Leto IV.

Uredništvo in uprava: Wolfova ulica št. 10. Tel. 4553. Izhaja enkrat mesečno.

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani, ki je bil dne 14. maja 1939 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Občnega zbora so se udeležili upokojenci v obilnem številu kljub deževnemu in slabemu vremenu in so s tem pokazali svojo stanovsko zavest in zanimanje za društveno delo. Občni zbor je potekel sicer neverjetno mirno in tiho brez dolgotrajnih ali razburljivih debat, kar pa ne znači, da društveniki ne bi kazali zanimanja za društveno delo, temveč moramo smatrati to za izraz zaupanja v odbor in njegovo delo. Naši člani so se že iz poročil, ki jih je objavil „Upokojenec“ v aprilski številki, mogli prepričati in poučiti o društvenem življenju, o delu in naporih, o uspehih in neuspehih in se tako niso oglašali za besedo, temveč so na kratko odobrili poročila brez dolgovernih debat.

Ker ob napovedani uri ni bilo dovolj članov za sklepčnost občnega zbora, je predsednik g. dr. Vrtačnik otvoril pol ure kasneje pravilno sklicani občni zbor ter ugotovil sklepčnost. Predsednik je imenoval za zapisnikarja g. kapetana v p. Ivana Finka, za overovatelja zapisnika pa gg. L. Kunstla in A. Zorka.

Nato je prečital predsednik udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., ki so jo zborovalci soglasno in z velikim navdušenjem sprejeli. Potem je pozdravil vse navzoče člane našega društva, kakor tudi zastopnika političnega oblastva g. Jurca. Prečital je tudi pozdravno brzojavko bratskega društva v Splitu, kar se je vzelo z odobravanjem in zahvalo na znanje.

Predsednik je vprašal navzoče, ali naj se tajniško poročilo prečita, ki je bilo že priobčeno in so ga prejeli tako vsi člani. Poročilo se je brez čitanja in brez debate soglasno odobrilo.

G. Kovač Martin je kot preglednik računov v kratkem poročal o delovanju društva, kakor tudi posmrtnega sklada ter je naglasil, da so vse računske postavke opremljene z dokumenti, da je vse pravilno knjiženo ter da je poslovanje vzorno. Zato je predlagal razrešnico za

poslovodji, kakor tudi celotnemu odboru. Zborovalci so predlog soglasno sprejeli.

Občni zbor je prešel nato na volitve odborniških namestnikov. Ker izmed zborovalcev ni staval nikdo predloga, je predložil predsednik listo z naslednjimi člani:

Bekš Joža, davčni inspektor v p., MARYKOVA CESTA 22,

Mladič Anton, višji sodni svetnik v p., ZALOŠKA CESTA 1,

Svetek Rajko, banski svetnik v p., TRŽAŠKA CESTA 29,

Abram Vladimir, višji pisarniški ravnatelj v p., SV. PETRA CESTA 2,

Žerjav Mihael, kapetan v p., VEGOVA ULICA 8,

Testen Lovro, inspektor državnih železnic v p., TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 40.

Lista je bila soglasno sprejeta.

Predsednik je prečital današnje stanje posmrtnega sklada, ki se v zadnjem času povoljno razvija, ter je med drugim naglasil, da bomo, kakor hitro bo to mogoče in ako bodo to dopuščale razmere, lahko posmrtnino zvišali.

G. dr. Mlekuž je prosil, da se pojasni v blagajniškem izkazu navedeni dolg posmrtnega sklada društvu in zakaj posmrtni sklad še ni vrnil tega dolga društvu. Pojasnilo na to vprašanje je dal g. Antloga, višji sodni svetnik v p., kot predsednik odseka za posmrtni sklad ter je izvajal, da je ta dolg nastal iz začetnih stroškov posmrtnega sklada, ki je potreboval razne trgovske knjige ter je omenil, da se bo ta dolg vrnil, kakor hitro doseže premoženje posmrtnega sklada vsaj 50.000— din. G. dr. Mlekuž je predlagal, da se naj ta vsota vrne društvu vsaj do konca tega leta. Razen tega je vprašal, ali je naš poslovnik, oziroma naš pravilnik v skladu s predpisi novega pravilnika za take zavarovalne institucije. Na to vprašanje je poročal g. Antloga o delovanju ožjega odbora vseh humanitarnih društev, ki si prizadeva, da privede ta pravilnik v sklad z nameni teh društev; ta društva se ne branijo državne kontrole, ki jo smatrajo celo za koristno, vendar bi določila novega pravilnika, ako bi se dosledno izvajala in uporabljala tudi za razne posmrtno sklade humanitarnih društev, naložila tem društvom velika bremena in jim otežila poslovanje.

Dr. Vidic je pristavil, da je dosegel zgoraj omenjeni odbor že s tem velik uspeh, da je ministrstvo odložilo uveljavitev novega pravilnika in prilagoditev posmrtnih skladov in humanitarnih institucij temu pravilniku. Zato je upravičeno upanje, da bo ministrstvo toliko izpremenilo ta pravilnik, da bo ločilo med pridobitnimi in humanitarnimi organizacijami. Debata je bila s tem zaključena in je bilo poročilo o posmrtnem skladu soglasno sprejeto.

G. Josip Wester, prosvetni inspektor v p., je prosil za pojasnilo glede povišanja ugodnosti polovičnih voženj brez žigosanja legitimacij. Dr. Vidic je pojasnil potek te akcije, ki sta jo izvedla g. predsednik našega društva in on v Beogradu, na sličen način, kakor smo poročali o tej stvari že v „Upokojencu“. O drugi vlogi, ki se je napravila v tem vprašanju, še ne moremo podati nobenih pojasnil in povedati nič določenega nego to, da imamo upravičeno upanje, da bo imela ta vloga uspeh.

Sledila so še druga pojasnila glede železniških legitimacij in so se teh razgovorov udeležili dr. Mlekuž, inspektor Adlešič, dr. Vidic in drugi.

Občni zbor ni trajal niti uro, ko je mogel dr. Vrtačnik ugotoviti, da ne želi nikdo več besede, da je dnevni red izvršen in da je mogel zaključiti občni zbor. Poprej pa je še enkrat pozdravil vse navzoče in se zahvalil članom za udeležbo in za njihovo pozornost.

Letošnji občni zbor našega društva je bil lepa manifestacija stanovske zavednosti naših članov ter jasen izraz zaupanja v delo sedanjega vodstva.

Na udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. je dospel naslednja zahvala:

Ljubljana, 23. V. 1939.

Upravnik policije, Ljubljana.

I. Pov. št. 186/15

Zahvala za udanostno brzojavko.

Banovinskemu društvu državnih in samoupravnih upokojencev za Dravsko banovino

v roke predsednika g. dr. Vrtačnika Ivana, predsednika upravnega sodišča v p.

v

Ljubljani.

Po Najvišjem nalogu, ki mi je bil priobčen preko kabineta gospoda ministra

za notranje posle, mi je čast izjaviti Vam zahvalo za izraze vernosti in vdanosti, ki ste jih poslali Njegovemu Veličanstvu Kralju, Njegovemu kraljevskemu Visočanstvu Knezu Namestniku in Kraljevskemu

Domu z društvenega rednega občnega zbora, ki se je vršil dne 14. maja v Ljubljani.

Nadomestuje upravnika policije
policijski svetnik:
nečitljivo.

Nekaj o pravilniku za ustanove humanitarnega značaja

Ker je splošno zanimanje, kaj je s pravilnikom o ustanovah humanitarnega značaja in koliko bi vplival na razne take organizacije, med drugimi tudi na naš posmrtni sklad, hočemo v kratkem podati nekaj pojasnil k temu pravilniku.

Brez dvoma bi pomenjal ta pravilnik, če bi se uporabljal na vse ustanove humanitarnega značaja, kakor je bil to njegov namen, veliko breme za stanovske človekoljubne ustanove, zlasti z ozirom na to, ker morajo te ustanove imeti svoj denar na razpolaganje za podpore, posmrtnine in za pogrebne, pravilnik pa določa, da se mora velik del premoženja naložiti v državnih vrednostnih papirjih, ki se ne dajo vedno takoj vnovčiti ali pa je prisilno vnovčenje združeno z znatno izgubo.

Zato so se razna stanovska humanitarna društva združila v akcijski odbor, da zavzamejo svoje stališče nasproti temu pravilniku ter da skušajo omiliti njegova določila ali docela preprečiti njega uporabo na stanovske humanitarne ustanove. Tako je ta akcijski odbor predložil spomenico z dne 15. januarja 1939. trgovinskemu ministrstvu, 14. dne februarja pa so predstavniki humanitarnih ustanov izročili svojo vlogo ministru trgovine g. Tomiću in končno so stanovske humanitarne ustanove razložile predloge za spremembo pravilnika tudi načelniku trgovinskega ministrstva g. dr. Boškoviću dne 3. marca 1939.

Z dopisom pod VII št. 799/5 pa je koncem aprila kraljevska banska uprava Dravske banovine pozvala vse humanitarne ustanove, ki so nezadovoljne s pravilnikom o ustanovah humanitarnega značaja in se zavzemajo za izpremembo, naj predložijo podatke, ki so potrebni za izpremembo pravilnika in naj imenujejo svoje strokovno zastopstvo. Nato je akcijski odbor stanovskih humanitarnih ustanov predložil te zahtevane podatke v spomenici z dne 5. maja 1939. s petimi prilogami.

V tej spomenici ugotavlja najprej akcijski odbor, da govori le v imenu stanovskih humanitarnih ustanov, katerih seznam je spomenici priložen, in izvaja, da so te ustanove strogo človekoljubnega značaja, ki nimajo ničesar skupnega z navadnim pojmom zavarovanja. Omejene so vse naše ustanove le na en stan in so take podpirne ustanove za podpiranje potrebnih stanovskih članov in njihovih svojcev. Medsebojna pomoč v okviru stanu se ne more primerjati v nobenem primeru z zavarovalnimi ustanovami kakršnega koli tipa.

Socialni, zgolj človekoljubni medsebojno-vzajemnostni značaj stanovskih humanitarnih ustanov je še zlasti jasen spričo urejevanja prispevkov, to je članarin za te ustanove in urejanja podpor ali sploh izplačil posameznim upravičencem. Zato je tembolj nepotrebno, da bi se ovirala prav ta vse neprilike premagujoča socialnost na bazi stanovske vzajemnosti. Ker take ustanove določajo po prilikah in potrebi tako prispevke, kakor dajatve, to je podpore in ne potrebujejo posebnih rezerv. Največkrat pa služijo eventualno nastajajoče rezerve za razširjenje socialnega delovanja ustanov.

Stanovske humanitarne ustanove so sicer po svoji obliki različne. Vendar velja to razlikovanje le toliko, da so nekatere stanovske humanitarne ustanove popolnoma samostojne in se pečajo v splošnem z različnim podpiranjem na podlagi vzajemnosti, druge so pa prav za prav humanitarne le v postranskem pomenu, ker je glavni namen ustanove drugačen. Dalje delujejo nekatere ustanove prav za prav le interno kot fondi. Največ je takih humanitarnih ustanov, ki delujejo v krogu kake druge organizacije ali društva, kakršen je n. pr. naš „posmrtni sklad“, ki deluje v okviru Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za Dravsko banovino.

Stanovske človekoljubne ustanove imajo različne oblike tudi glede plačevanja prispevkov in dajanja podpor. Pri vseh takih ustanovah regulirajo člani sami, tako prispevke, kakor podpore točno po svojem hotenju in svojih željah.

Nekatere ustanove imajo uveden nekak mešan sistem, bodisi, da določajo posebne vpisnine, ki so večje, če je član ob pristopu k ustanovi starejši, in mesečne redne prispevke, bodisi da imajo uvedene poleg prispevkov za dokladno kritje še manjše mesečne prispevke za izravnavo morebitnih razlik in za stroške poslovanja. Tako ureditev ima tudi naš posmrtni sklad, ki ima različne stopnje vpisnine, ker nima starostne omejitve za članstvo. Nikakor se tako poslovanje ne dá niti najmanj primerjati s poslovanjem kakih zavarovalnih podjetij, kjer zavarovanci nimajo stvarno nikakega vpliva na poslovanje, niti pregleda o stanju podjetij in ne morejo odločati o dobičkih; nemogoče je vsako nadzorstvo interesentov, ki so pri takih zavarovalnih podjetjih vedno le objekt za gospodarsko pridobivanje in za dobrobit lastništva.

Velika prednost poslovanja stanovskih humanitarnih ustanov pa je tudi v tem, da so uprave v največ primerih brezplačne in opravljajo vse posle izvoljeni funk-

cionarji kot častno dolžnost in delujejo pri tem še z večjo požrtvovalnostjo, nego nameščeno osebje v zavarovalnih zavodih ali drugje, ker delujejo iz idealizma požrtvovalno za stanovski interes in za blaginjo vseh stanovskih tovarišev. Korist takega poslovanja gre v dobro članu, ker so tako lahko podpore večje in socialno delo ustanove obsežnejše. Če se stalnemu poslovanju, ki je zaposlen ves dan v pisarni, izplačuje skromna nagrada za zamudo časa in za njegov trud, je to le pravično in v redu, ker se taka stalna zaposlitev ne more zahtevati brez odškodnine in primerne plačila.

Vsako omejevanje ali kakršno koli oviranje delovanja stanovskih humanitarnih ustanov je torej v vsakem pogledu nepotrebno in je tudi kvarno za javni interes. Delovanje je itak že samo po sebi omejeno, ker je okvirjeno v krogu določenega stanu in se poslovanje posamezne ustanove ne giblje preko tega kroga. Dalje je utesnjeno vse delovanje vsake stanovske človekoljubne ustanove s hotenjem in voljo članov, ki usmerjajo poslovanje svojih ustanov v določen pravec. Najvažnejše pa je, da so te ustanove samo take, kakor jih hočejo imeti zainteresiranci sami, kajti vse njihovo delovanje je popolnoma v oblasti vseh članov, ki uravnavajo zadeve svoje ustanove tako, kakor interesi stanu in članov najbolj zahtevajo. Omejevanje delovanja stanovskih humanitarnih ustanov pa ni koristno tudi zaradi javnega interesa, zakaj te ustanove storé ogromno dobrega in pomagajo v največjih potrebah ter s tem dvigajo socialni nivo vsega naroda. Tako delovanje je nujno potrebno v resničnem narodnem in državnem interesu, zlasti v naših razmerah, ko prenizke plače in pokojnine zabranjujejo vsak prihranek za nesreče in nezgode, in če bi stanovskih humanitarnih ustanov ne bilo, bi jih bilo potrebno nujno ustanoviti. Sicer pa jih je priklicalo življenje samo in življenje tudi kaže, da je delovanje vseh teh ustanov neobhodno potrebno. Če bi ne bilo tako, ne bi te ustanove delovale tako zelo uspešno že deset- in desetletja.

Z ozirom na vse to spomenica vnovič naglašá, da stanovske humanitarne ustanove niso niti v najmanjši meri in v prav nikakem pogledu zavarovalne ustanove in zlasti ne pridobitne ter nimajo v ničemer ne zavarovalnega, še manj pa kakega gospodarskega značaja. Dokler ni prepovedano, da podpirajo člani drug drugega, dokler je po zakonih dopustno delovanje in ustanavljanje društev in organizacij, dokler ni prepovedano svobodno odločanje o prispevkih in dajatvah v posameznih legalnih ustanovah, dotlej tudi ni možno ovirati tako delovanje pravilno na zakonih temelječih formacij.

Kakor hitro bi se hotelo delovanje takih ustanov prisilno regulirati, bi se s tem oškodovali vsi oni, ki imajo danes ustanove, ki delujejo po njihovi volji. In če bi se morda docela onemogočile s prisilnim reguliranjem njihovega delovanja, tedaj bi se gotovo v bistvu izpremenile in stanovske humanitarne ustanove bi iz-

gubile ves socialni značaj, svoje plemenito obeležje in bi se dejansko izpremenile iz človekoljubnih ustanov v pridobitna zavarovalna podjetja. Teh pa je danes že itak dovolj in ni potrebno, da se v taka podjetja izpreminjajo še resnično socialne ustanove.

Za stanovske humanitarne ustanove so v pravilniku prav posebno nesprejemljive naslednje točke:

1. Obvezno zbiranje rezerv in določeno nalaganje, zakaj socialno-stanovske ustanove ne potrebujejo rezerv in, če jih imajo, so te rezerve največkrat le za morebitno izravnavanje med dohodki in izdatki, in se torej ne morejo obvezno nalagati, temveč morajo biti stalno razpoložljive, da z njimi člani kot lastniki razpolagajo po svoji volji in potrebi.

2. Nepotrebno je vsako omejevanje ali vsiljevanje načina podpiranja in plačevanja prispevkov v stanovskih humanitarnih ustanovah, ker način podpiranja in način plačevanja prispevkov ter njih višino določajo od časa do časa zainteresiranci sami na podlagi dejanskih potreb in v smeri svojih stremeljenj.

3. Nemogoče je vsako omejevanje delokroga stanovske humanitarne ustanove na večji ali manjši kraj, zakaj delokrog je itak omejen na posamezni stan, ki pa je le redko zadostno zbran v posameznih krajih in zato se mora raztezati delokrog takih ustanov največkrat na širše pokrajine, da lahko obseže zadostno število stanovskih tovarišev. Za primer naj navedemo le učiteljske humanitarne ustanove, ki gotovo ne morejo biti omejene samo na en kraj, ker je v takem kraju morda le po nekaj oseb tega stanu, ki ne bi mogle formirati življenja sposobne človekoljubne ustanove. Z omejevanjem delokroga stanovskih humanitarnih ustanov bi se nekaterim ustanovam praktično sploh preprečevalo medsebojno podpiranje.

4. Nikakor ni sprejemljivo zlasti določanje višine podpor, zakaj stanovske humanitarne ustanove določajo podpore stanu primerno in najbolj poznajo same, kakšno delovanje zahteva socialni in družabni položaj njihovih članov. Razumljivo je, da spričo tega ni mogoče določiti enotne višine podpor, zakaj že primer, da imajo stanovske humanitarne ustanove delavci, kakor n. pr. kovinarji, grafičarji in drugi, dalje železniški uslužbenci, državni uradniki, pa tudi odvetniki in zdravniki, pove dovolj razumljivo, da je enotno določanje višine podpor nemogoče.

5. Nastavljanje aktuarjev in sploh obvezno sistemiziranje podpornega delovanja je popolnoma odveč in za stanovsko humanitarne ustanove kvarno, saj bi jih s tem na eni strani omejevali v delovanju brez potrebe in jih tirali v nezaželjeno pridobitno zavarovalno formo, na drugi strani pa bi se ustanove finančno obremenjevale ter bi se s tem oškodovali interesi.

6. Popolnoma in v vsaki obliki je nesprejemljivo kakršno koli poseganje v interno poslovanje stanovskih humanitarnih ustanov, ki poslušajo po svobodni in pro-

sti volji svojih članov, ki torej poslušajo tako, kakor člani želé, ker imajo na poslovanje popoln vpliv in ga tudi dejansko sami izvajajo po svojih pooblaščenih ter s sodelovanjem in nadzorstvom v najrazličnejših smereh. V tako poslovanje je dopustno poseganje le toliko, kolikor je morda potrebno za varstvo izvrševanja sklepov občnih zborov, to je za čuvanje uveljavljenja volje članov in, kolikor je potrebno, v varstvo izvajanja pravil posamezne ustanove.

Razumljivo je torej, da je vsako oviranje delovanja takih ustanov kvarno in nepotrebno. Prav tako je tudi nepotrebno specialno nadziranje, ki je itak že sedaj možno. Vendar nadzorstva javnih oblastev nad poslovanjem stanovskih humanitarnih ustanov ne odklanjamo, odklanjamo le vsako drugo poseganje v delovanje teh ustanov. Kakšno naj bo nadzorstvo oblastev, so predstavniki stanovskih humanitarnih ustanov ob svojih posredovanjih za izpremembo omenjenega pravilnika ponovno razložili in to stališče je bistveno naslednje.

Nadzorstvo nad stanovskimi humanitarnimi ustanovami naj se izvaja takole:

a) Vsaka stanovska humanitarna ustanova predloži na poziv ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje temu ministrstvu po banski upravi, kjer ima ustanova svoj sedež, zahtevani letni zaključni račun, da se oblastvo lahko prepriča, da posluje ustanova glede izplačevanja podpor in dajatev po pravilih in sklepih občnih zborov.

b) ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje more odrediti revizijo poslovanja stanovske humanitarne ustanove na podlagi predloga občnega zbora take ustanove;

c) stanovske humanitarne ustanove, ki so registrirane zadrage, včlanjene v revizijski zvezi, nadzira le ta zveza v zmislu zakona o gospodarskih zadrugah iz leta 1937.;

č) stanovske humanitarne ustanove, ki ne delujejo posebej in javno, nego le interno v okviru svoje stanovske organizacije ali drugačne skupnosti, so podrejene nadzorstvu, kakor ga določajo pravila skupne organizacije ali korporacije.

Predstavniki teh ustanov so poleg gornjih predlogov predložili načelniku trgovskega ministrstva g. dr. Boškoviću tudi podrobne predloge za potrebno izpremembo posameznih določil pravilnika. Načelnik Bošković je predstavnikom akcijskega odbora v celoti pritrdil in ugotovil, da je treba urediti vse tako, da bodo mogle stanovske humanitarne ustanove nadalje poslovati neokrnjeno in neovirano kakor doslej. Tudi minister trgovine

g. Tomić je izrečno naglasil, da je brezpogojno potrebno, da se stanovske humanitarne ustanove izvzamejo iz okvira predmetnega pravilnika, ker je poseganje v delovanje teh ustanov tudi nezakonito in protivno uredbi, na podlagi katere je pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja uveljavljen.

Akcijski odbor stanovskih humanitarnih ustanov je pripravljen vedno in v vsaki obliki sodelovati pri izpreminjanju predmetnega pravilnika. Zato želi, da se mu nujno pošlje novi osnutek pravilnika, da lahko naše ustanove zavzamejo k temu osnutku vnovič potrebno stališče in da branijo svoje koristi in koristi svojih članov, kar so dolžne storiti in do česar so upravičene. Že v osnutek naj se vnesejo vsi predlogi naših ustanov in naj se upoštevajo vse navédbé, ki so jih našli v obrambo svojega stališča. Če bi pa morda naše zahteve ne bile razumljive, naj se brezpogojno skliče anketa vseh zainteresiranih stanov, še preden bi se nameraval uveljaviti pravilnik, ki ne bi bil skladen z našimi predlogi. Za strokovno predstavninstvo je akcijski odbor javil kraljevski banski upravi naslednje osebe: Ivan Kocjančič, učitelj v p. v Ljubljani; Dragotin Kosem, grafičar v Ljubljani; dr. Luka Kravina, višji državni tožilec v Ljubljani; Lorger Simon, železničar v Mariboru in Rudolf Steinbücher, železničar v Mariboru.

Končno je akcijski odbor zaprosil kraljevsko bansko upravo, da se zavzame za težnje stanovskih humanitarnih ustanov in podpre njihove nad vse upravičene zahteve in predloge. Zlasti za Dravsko banovino je nemoteno delovanje naših ustanov za vse meščanstvo in delavstvo neizmerno važno; brez delovanja teh ustanov bi bili številni najpotrebnejši izročeni največjim in nepremagljivim življenjskim težavam. Gotovo je, da bi mnogi zašli v najtežjih nesrečah, zlasti družine ob smrti svojih rednikov, v največjo bedo in pomanjkanje. Posamezniki bi bili izročeni javni dobroteljski, ki ne more biti nikdar zadostna in nikdar tako uspešna, kakor pomoč posameznega stanu za svojega stanovskega pripadnika. Zlasti pa bi se povečale dolžnosti javnih oblastev, ker bi v neki obliki morale prevzeti v oskrbovanje in v preživljanje vse številne one, ki jih že danes vzdržujejo stanovske humanitarne ustanove in ki nastajajo v današnjem življenju vedno znova.

Zato z vso upravičenostjo pričakujemo polnega razumevanja in neokrnjenega upoštevanja. Naše težnje niso težnje posameznikov, temveč so stvar javnega interesa in življenjsko važne za vso splošnost.

Važna razsodba drž. sveta

Državni uradniki so oproščeni plačevanja kakršnih koli občinskih doklad.

Posamezne občine, zlasti mestne, so bile v tisti težki dobi gospodarske krize, ki se tudi še sedaj čuti, zaradi nedostaja-

nja finančnih sredstev za podpiranje številnih sirot in nezaposlenih, prisiljene, da pridobe sredstva z razpisom posebne socialne doklade. Neke občine so s tako doklado obremenile tudi državne usluž-

bence in to po višini najemnine, ki so jo plačevali.

Tako je bil s plačilnim nalogom mestnega davčnega urada mesta O. pozvan tudi neki sodnik, da mora plačati 187.20 dinarjev izredne enkratne socialne doklade, odmerjene na podstavi mestnega pravilnika o tej dokladi. Pritožbo proti temu nalogu je zavrnil mestni svet s svojim sklepom z dne 18. decembra 1937. Proti temu sklepu se je sodnik dalje pritožil, pa se mu je z odlokom banske uprave pritožba odbila, on pa je nastopil dalje pravno pot.

Stališče upravnega sodišča je bilo, da je kot državni uslužbenec oproščen vseh samoupravnih doklad na podstavi § 97 u. z. Upravno oblastvo v obeh stopnjah, prav tako pa tudi upravno sodišče pa so pojmovali stvar tako, da izredna socialna doklada v resnici ni nikaka doklada, četudi nosi ime doklade, temveč da je to samostalna samoupravna doklada, oprostitvev iz § 97 pa da se nanaša le na to doklado. Po tem bi tudi državni uslužbenci bili dolžni plačati to izredno socialno doklado.

Državni svet je s svojo razsodbo z dne 12. januarja t. l. spoznal, da državni uradniki **niso dolžni plačati nikake samoupravne doklade in to iz tehle razlogov:**

„V § 97. u. z. je predpisano „Prejemki državnih uslužbencev in upokojenecv se oproščajo vseh samoupravnih doklad“. Z istim zakonom je določena višina plač državnim uslužbencem; da bi pa ta plača bila zavarovana in funkcioniranje državne službe zagotovljeno, je z navedenim določilom izključeno pobiranje samoupravnih doklad.

Z izrazom samoupravnih doklad se v tem predpisu ni mislilo samo na doklado v strogo tehničnem smislu, to je tako, ki se pobira po neposrednem davku, **temveč na vsako samoupravno doklado (namet) brez ozira na njen naziv**, ker se samo tako zagotavlja za državne uslužbenca tista plača, ki jo ta zakon določa, in se zagotavlja funkcioniranje državne službe.

Ako je uporabljeni izraz „doklada“ (prirež), za katerega se more smatrati, da je ožji od izraza „namet“, „davščina“ ali kak drug izraz, se je to zgodilo z oziranjem na to, da je ta izraz udomačen in se z njim naziva vse, kar samouprave pobirajo od državljanov. Da je taka navada v nazivu, je dokaz tudi pravilnik sam, na čigar temelju je v tem primeru tožitelj pozvan za plačilo, v katerem je samoupravna doklada (namet), odnosno davek nazvan „doklada“ (prirež), četudi se ne pobira po višini davka. Potemtakem je za obveznost tožitelja kot državnega uslužbenca za plačanje izredne socialne doklade, urejene z mestnim pravilnikom, brez važnosti, ali je ta doklada samoupravna doklada v strogo tehničnem smislu, soglasno njenemu nazivu, ali je samostalna samoupravna doklada (namet), kakor se je smatrala v odločbah oblastev in v izpodbijani razsodbi. Naj bode kakor hoče, glede državnih uslužbencev pride pod oprostitvev navedenega paragrafa 97. u. z.

Ker ta zakon izključuje možnost pobiranja samoupravne doklade na plače državnih uslužbencev, torej doklade, ki bi služila direktno samoupravi, oziroma njenemu vzdrževanju, tedaj še toliko prej ne more biti doklade tudi za one naloge, ki jih mora samouprava izvrševati, kakršen bi bil ta primer.

Okolnost, da se višina doklade ne določa po višini plače uslužbenca, temveč po višini najemnine za stanovanje (§ 2 pravilnika), je tukaj brez pomena, ker doklada, določena tudi na ta način, obremenjuje direktno plačo državnih uslužbencev.

Pobiranje samoupravnih davščin na plače državnih uslužbencev izključuje zakon, zaradi česar bi se izjeme od tega mogle delati zopet z zakonom, nikakor pa ne s pravilnikom, pa celo z mestnim pravilnikom, kot aktom nižjepravne veljavnosti od zakona.

Potemtakem je mestni pravilnik o ustanovitvi izredne socialne doklade v nasprotstvu z zakonom, kolikor bi se nanašal tudi na državne uslužbenca, **pa se kot tak ne more uporabljati na državne uslužbenca.**

Dosledno tožitelj kot državni uslužbenec ni dolžan plačati te doklade.“ („Umirovljenik“ št. 9 z dne 10. maja 1939.)

Društvena kronika

Posmrtni sklad.

V mesecu maju je izplačal posmrtni sklad tretjo posmrtnino po umrlem članu. Ta član je bil **Hladnik Peter**, podpreglednik finančne kontrole v Škofji Loki. Umril je 29. aprila 1939 in posmrtni sklad je izplačal njegovim zaostalim znesek din 500.—, ker pokojnikovo članstvo še ni trajalo eno leto.

Dne 30. maja 1939 pa je umrl 4. član našega „Posmrtnega sklada“, in sicer Jernej Čad, drž. upokojenec v Domžalah. Njegovi vdovi je P. S. takoj izplačal 500 din, ker pokojnik tudi še ni bil eno leto član P. S. Ker so noč in dan odprta groba vrata, pristopite pravočasno k našemu P. S., da bodo vaši zaostali deležni čim večje podpore!

Posvetovalnica – informacije

Zakasnelo izplačilo pokojnin v mesecu maju.

V mesecu maju upokojenici niso vsi prejeli pokojnin že 1. dne v mesecu, temveč so bile pokojnine menda v celoti izplačane do 4. dne maja.

Da se pri tako velikem številu aktivnih nametšencev in upokojenecv lahko dogodi, da se izplačilo pokojnin ali aktivnih prejemkov zakasni za eden ali dva dneva, je pač verjetno, zato smo se morali čuditi veliki nervoznosti in nestrpnosti naših članov, med katerimi so nekateri že 1. dne maja razburjeno pisali, da niso prejeli pokojnine že 1. dne maja, in se pritoževali čez zanikrnost in nerednost ter zahtevali, da društvo takoj intervenira in doseže točno izplačilo. Z ozirom na te opozarjamo naše člane, da v takih primerih ni treba takoj prvi ali drugi dan pisati društvu, ker društvo samo, opozorjeno po finančni direkciji, v takem primeru stori vse, da se pokoj-

nine izplačajo redno in točno. Nepričakovanih zadržkov pa seveda ne more nikdo odpraviti in upamo, da se taka zakasnelost ne bo ponavljala.

Da je društvo smatralo za svojo dolžnost, da v takem primeru takoj intervenira, je samo po sebi umevno in so lahko naši člani v tem oziru povsem pomirjeni. Na našo intervencijo smo dobili pojasnilo, da so se 1. dne maja izplačale pokojnine samo približno **dve tretjinam** upokojenecv v naši banovini. Vzrok zato je bil, ker zaradi izrednih državnih izdatkov ni bila na razpolago potrebna gotovina, zlasti ker je glavni dotok davkov šele s 15. majem, ko dospe v plačilo drugo četrtletje davkov. (Malo več potrpežljivosti in malo manj nestrpnosti bi priporočali našim članom, ki vendar vidijo, da budno pazimo na redno izplačevanje pokojninskih prejemkov, in naj bodo prepričani, da se bo to zgodilo tudi v bodoče.

Vsem, ki so se v svoji neučakanosti oglasili s kako dopisnico ali dopisom, je tajništvo našega društva pojasnilo vzrok zakasnitve izplačila in dotičniki so tudi gotovo bili takoj pomirjeni, ko so 3. ali 4. maja prejeli svojo pokojnino. Kljub temu smo pojasnili vzroke tudi v „Upokojencu“, da zvedo zanje vsi ostali člani, ki jih prosimo, da naj se ne obračajo takoj prvi dan na društvo v takem primeru ter si ne delajo nepotrebnih poštnih stroškov.

Razgled

Agilno delovanje bratskega društva državnih in samoupravnih upokojenecv za Savsko banovino v Zagrebu.

Zagrebsko društvo, ki je v celi državi najmočnejše, saj šteje čez 9000 članov, tudi s pomočjo velikega števila svojih članov najagilneje deluje. To društvo ima svoj posmrtni sklad, v katerem je včlanjenih 6000 članov, ima zdravniško organizacijo za svoje člane in je sedaj osnovalo tudi hranilno in posojilno zadrugo svojih članov. Ta zadruga bo nudila društvenim članom potrebno materialno pomoč v večji meri nego doslej in njegovi člani bodo oproščeni izrabljanja in izkoriščevanja po raznih privatnih ustanovah in osebah, ki so jim dajale posojila po zelo težkih in dragih pogojih. Bratskemu društvu, s katerim smo vedno v zelo ozkih in prijateljskih stikih, želimo, da bi tudi ta nova ustanova njegovega agilnega odbora dobro uspevala v prid vsem njegovim članom.

Glasilo zagrebskega društva državnih in samoupravnih upokojenecv za Savsko banovino, ki je imelo prej naslov „Penzioner“, je dobilo po sklepu zadnjega občnega zbora nov naslov in se sedaj imenuje „Umirovljenik“.

Pristopajte k društvenemu posmrtnemu skladu!

Ni starostne omejitve za pristop. Izredne ugodnosti!

Glasilo banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojenecv za dravsko banovino v Ljubljani. Predstavnik dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendel. — Tisk J. Blaznika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavnik L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.